

Рекомендована д.ф.н., професором З.М.Мнушко

УДК 614.27:615.3:616.33+339.138] 001.5

ВИВЧЕННЯ РИНКУ ФЕРМЕНТНИХ ПРЕПАРАТІВ, ЯКІ ПОКРАЩУЮТЬ ПРОЦЕСИ ТРАВЛЕННЯ

В.М.Толочко, О.В.Шандебура, О.П.Гудзенко

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації УкрФА

В статті викладені результати вивчення ринку ферментних препаратів, які покращують процеси травлення, з врахуванням їх терапевтичної ефективності і частоти виписування лікарями.

Захворювання органів травлення за частотою та розповсюдженням посідають одне з перших місць в загальній структурі захворювань і показників госпіталізації населення. За останні 10-15 років спостерігається стійка тенденція до їх зростання. Особливо це стосується хронічного холециститу і виразки шлунку [4, 5]. Тому захворювання системи травлення з проблеми суто медичної переросли у проблему медико-соціальну, що вимагає прийняття невідкладних заходів з удосконалення організації медичної допомоги і покращення лікарського забезпечення.

Фармакотерапія захворювань системи травлення досить складна, тому що вона включає велику кількість препаратів різних фармакологічних груп. Проблема ускладнюється крім того і їх дефіцитом в Україні. В зв'язку з цим виникла необхідність досконального вивчення не тільки ринку для реалізації препаратів, які покращують процеси травлення, але й розробки напрямків розширення виробництва, що стало предметом наших досліджень, проведених на прикладі Донецької, Луганської та Хмельницької областей України.

Щонайперше нами був досліджений перелік ферментних препаратів, які покращують процеси травлення. Особлива увага приділялась тим, які на даний час знаходяться в обігу аптечної мережі. Це такі препарати: в Україні — нігедаза та ораза (17% від загальної кількості); в країнах ближнього зарубіжжя — холензим, солізим, сомілаза, панкреатин (33%); в інших країнах світу — дігестал, фестал, панкурмен, панзинорм-форте, мезим, трифермент (50%). Всього 12 препаратів.

Далі був проведений поглиблений аналіз стану ринку цих препаратів. Для цього був використаний аналітико-дискриптивний метод і метод експертних оцінок з врахуванням терапевтичної ефективності, частоти призначення та наявності в аптечній мережі. З метою отримання репрезентативних даних виводили «середньовиважені» показники, виходячи з оцінки кожного експерта та його компетентності. Максимальна оцінка становила 10 балів [3].

Було встановлено, що ринок ферментних препаратів, які покращують процеси травлення, знаходиться в Україні на стадії формування. Реальна наявність препаратів даної групи в аптеках — 1-2 найменування із загального асортименту. За цих умов попит на зарубіжні ферментні препарати, що покращують процеси травлення, в Україні задовольняється на 0,14%, а на вітчизняні — на 1,45%. Дещо більшим попитом у лікарів і хворих користуються зарубіжні препарати: дігестал, панзинорм, мезим. Подальше вивчення їх терапевтичної ефективності та частоти призначення лікарями показав, що найбільш ефективними з даної групи препаратів слід вважати фестал (його оцінка становить 9,76 бала), дігестал (9,27 бала), панзинорм (9,27 бала) та панкурмен (8,5 бала). Холензим, нігедаза, сомілаза, які серед наявних в аптеках препаратів даної групи займають чільне місце, за ефективністю набагато поступаються зарубіжним аналогам (рис. 1).

Серед препаратів, що випускаються в Україні і країнах ближнього зарубіжжя, найвищу оцінку отримав препарат сомілаза (7,45 бала).

Вивчення наступного показника — частоти призначення — показало, що лікарі віддають перевагу зарубіжним препаратам цієї групи, що пов'язане, на їх думку, з більшою ефективністю препаратів, більш раціональним їх дозуванням та кращим зовнішнім виглядом упаковки. Крім того, частота виписування їх лікарями залежить від наявності або відсутності того чи іншого препарату в аптечній мережі. Цей фактор стає чи не найважливішим і помітно зменшує вагомість впливу медичних показників [2].

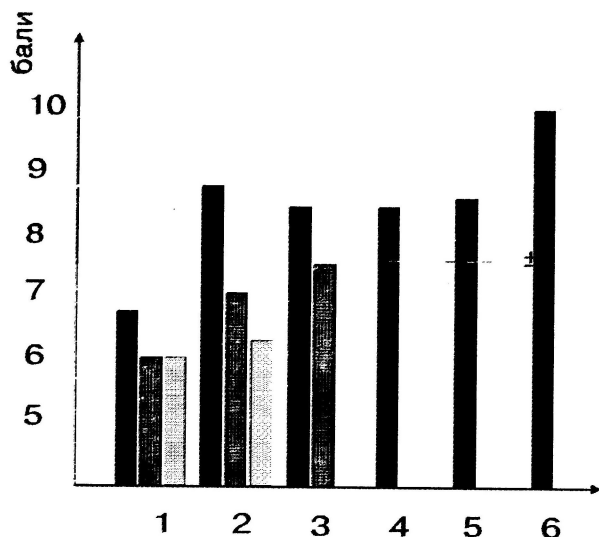

Рис. 1

Результати вивчення терапевтичної ефективності ферментних препаратів, що покращують процеси травлення

Препарати виробництва

України: 1. Нігедоза 2. Ораза

країн ближнього зарубіжжя: 1. Солізим 2. Холензим 3. Сомілаза

інших країн світу: 1. Мезим 2. Трифермент 3. Панкурмен 4. Панзинорм 5. Дігестал 6. Фестал

Як видно з рис. 2, в умовах гострого дефіциту препаратів і відсутності методів регулювання забезпечення ними населення не зовсім обґрунтовано зростає використання холензиму, солізиму, орази в порівнянні з більш ефективними препаратами.

Одержані результати дозволили виділити напрямки розробки форм і методів регулювання за-

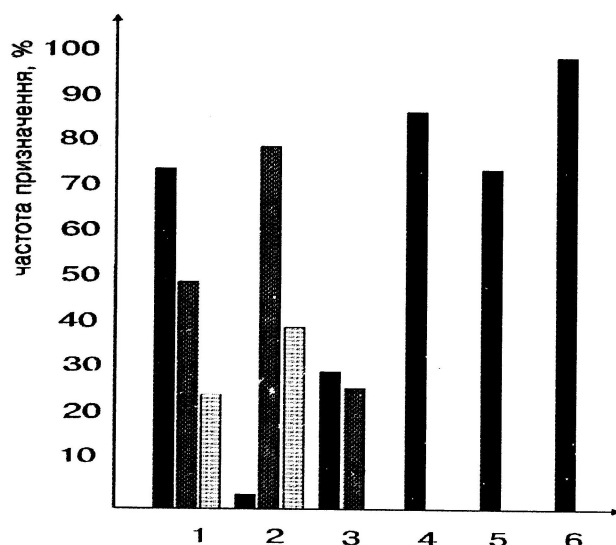

Рис. 2

Частота призначення лікарями ферментних препаратів, що покращують процеси травлення

Препарати виробництва

України: 1. Нігедоза 2. Ораза

країн ближнього зарубіжжя: 1. Солізим 2. Холензим 3. Сомілаза

інших країн світу: 1. Мезим 2. Трифермент 3. Панкурмен 4. Панзинорм 5. Дігестал 6. Фестал

безпечення населення ферментними препаратами цієї групи на базі обґрунтування попиту та потреби в них.

ВИСНОВОК

Встановлено, що в умовах ринку необхідна розробка методичних підходів до забезпечення населення України ферментними препаратами, що покращують процеси травлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дремова Н.Б., Кобзарь Л.В. Использование метода коллективных экспертных оценок для анализа номенклатуры и изучения спроса на лекарственные средства // Фармация – 1978. – Т. 27, №1. – С. 12-16.
2. Максудова Г.В. Использование метода экспертных оценок в планировании потребности в антисептических препаратах / ВНИИФ. – М., 1985. – С. 90-92. – Деп. во ВНИИМИ МЗ СССР. 1984, №957-85.
3. Методические указания по прогнозированию спроса на медикаменты на примере гормональных препаратов с помощью метода экспертных оценок // ВИБ. – М., 1981. – С. 17-29.
4. Оболенцева Г.В., Віднюкова О.І., Брюзгінова Л.П. та ін. // Фармац. журн. – 1990. – №3. – С. 30-34.
5. Эльштейн Н.В. Проблемы общей гастроэнтерологии. – Таллинн: Валгус, 1979. – 207 с.

УДК 614.27:615.3:616.33+339.138] 001.5

ИЗУЧЕНИЕ РЫНКА ФЕРМЕНТНЫХ ПРЕПАРАТОВ, УЛУЧШАЮЩИХ ПРОЦЕССЫ ПИЩЕВАРЕНИЯ

В.М.Толочко, О.В.Шандебура, А.П.Гудзенко

Изложены результаты изучения рынка ферментных препаратов, улучшающих процессы пищеварения, с учетом терапевтической эффективности и частоты выписывания врачами.

UDC 614.27:615.3:616.33+339.138] 001.5

RESEARCH OF ENZYME PREPARATIONS WHICH IMPROVING DIGESTION PROCESSES

V.M.Tolochko, O.V.Shandebura, A.P.Gudzenko

The results research of enzyme preparations which improving digestion processes, their therapeutic efficiency and frequency of their prescribing are given.